

دولت سیزدهم در سیاست خارجه چه کرده است؟

همه واقعیت‌های میدان دیپلماسی

زهرای طیبی

خبیر نگار گروه سیاست

عملکرد دو سال گذشته «از دولت سیزدهم علاوه بر حمایت تمجید هم می‌کنم» حضور در میان مردم و مواجهه مستقیم با مشکلات، رشد در شاخص‌های اقتصاد کلان که البته هنوز اثر آنها به سفره مردم نرسیده، به کارگیری جوانان در رده‌های گوناگون، روحیه سادهازیستی و دوری از تشریفات شخصی و حکومتی در دولت و به ویژه شخص رئیس‌جمهور از جمله نکاتی بود که رهبرانقلاب به آنها اشاره کردند. رهبرانقلاب اما نقدی نیز بر عملکرد رسانه‌ای دولت وارد کردند و گفتند: «قبلا هم اشاره کرده‌ام به نظر من برای هر اقدامی یک پیوست تبلیغی لازم است. در گفتارها، وعده‌ها، آماردهی‌های افراد دولت انسجام و وجود داشته باشد. یعنی این جور نباشد که یک دستگاهی یک آماری بدهد، بعد فردا یک دستگاهی آن آمار را رد کند یا یک آمار متضاد بدهد. در کارها از خرد جمعی استفاده و تأمل بشود.» آیت‌الله خامنه‌ای در بخشی دیگر از صحبت‌های خود ضمن تمجید از گسترش تعاملات با کشورها و سیاست خارجی دولت سیزدهم به اینکه نکته اشاره کردند که تفاهنامه‌ها و سند‌های همکاری امضا نباید تنها روی کاغذ باشد: «تفاهنامه‌ها و سند‌های همکاری‌ای که امضا می‌شود روی کاغذ نماند، الان دولت با بعضی از کشورها سند‌های همکاری طولانی مدت دارد، خوب حالا نتیجه‌اش چیست؟ این مهم است. نگذاریم صرفاً روی کاغذ باقی بماند این سند همکاری تفاهنامه.»

بهره‌مندی از امضای قراردادهای تفاهنامه‌ها امری است که همواره از جانب کارشناسان و تحلیلگران نیز مورد اشاره قرار گرفته است و نباید این نکته را فراموش کرد که اگرچه انعقاد قراردادهای و برقراری روابط با کشورها ابتدا دارای اثر سیاسی است و بر مناسبات منطقه‌ای نیز تأثیر دارد اما این توقع وجود دارد که مشخصاً بهره اقتصادی از

پروژه‌های ناتمام سیاست خارجی	
عنوان قرارداد، تفاهنامه و پیمان‌های دوجانبه یا بین‌المللی	تاریخ انعقاد
قرارداد ۲۵ ساله ایران و چین	۷ فروردین ۱۴۰۰
قرارداد سوآپ گازی سه‌جانبه: ایران، ترکمنستان، آذربایجان	۲۷ آذر ۱۴۰۰
توافق نفتی و گازی ایران و روسیه (امضای قرارداد به ارزش ۴۰ میلیارد دلار میان شرکت ملی نفت ایران و گازپروم روسیه)	۲۸ تیر ۱۴۰۱
بهره‌مندی از شرکت در نشست سبکا به منظور جذب سرمایه‌گذاری و گسترش زیرساخت‌های تجاری	۲۱ مهر ۱۴۰۱
احداث راه آهن رشت-آستارا	۲۷ اردیبهشت ۱۴۰۲
توافقنامه تجارت ترجیحی ایران و اندونزی	۲ خرداد ۱۴۰۲
تفاهنامه توسعه میدان مشترک نفتی هنگام	۷ خرداد ۱۴۰۲
بهره‌مندی از منافع عضویت ایران در شانگهای	۱۳ تیر ۱۴۰۲
بهره‌مندی اقتصادی ایران از عضویت ایران در بریکس	۲ شهریور ۱۴۰۲

سفرهای خارجی رئیسی در یک نگاه

تاجیکستان | دوشنبه و کولاب
۲۳ مه ۲۰۲۲ | ۲۴ مه ۲۰۲۲
۲۵ شهریور ۱۴۰۰ | ۲۷ شهریور ۱۴۰۰

عضویت دائمی ایران در سازمان شانگهای، امضای ۸ سند همکاری از جمله در حوزه گردشگری و گمرکی ترکمنستان؛ شرکت در اجلاس سازمان همکاری اقتصادی (اگو)، امضای قرارداد سه‌جانبه سوآپ گاز (سالانه یک‌ونیم تا دو میلیارد مگابارگ) گاز از طریق خاک ایران از ترکمنستان به جمهوری آذربایجان منتقل می‌شود)

ترکمنستان | عشق‌آباد
۲۷ نوامبر ۲۰۲۱ | ۲۸ نوامبر ۲۰۲۱
۶ آذر ۱۴۰۰ | ۷ آذر ۱۴۰۰

شرکت در اجلاس سازمان همکاری اقتصادی (اگو)، امضای قرارداد سه‌جانبه سوآپ گاز (سالانه یک‌ونیم تا دو میلیارد مگابارگ) گاز از طریق خاک ایران از ترکمنستان به جمهوری آذربایجان منتقل می‌شود)

روسیه | مسکو
۱۹ ژانویه ۲۰۲۲ | ۲۰ ژانویه ۲۰۲۲
۲۹ دی ۱۴۰۰ | ۳۰ دی ۱۴۰۰

امضای بیانیه در ۸ بخش همکاری تجاری، اقتصادی، مالی و بانکی، حمل‌ونقل و لجستیک، گمرک، صنعت و معدن/ تأکید بر تکمیل کریدور شمال-جنوب

قطر | دوحه
۲۱ فوریه ۲۰۲۲ | ۲۲ فوریه ۲۰۲۲
۲ اسفند ۱۴۰۰ | ۳ اسفند ۱۴۰۰

شرکت در اجلاس اوپک گازی، امضای ۱۴ سند همکاری در زمینه هواپیمایی، تجاری، کشتیرانی، رادیو تلویزیون، سیاست خارجی (لغو روادید)، برق استاندارد و فرهنگی و آموزشی

عمان | مسقط
۲۳ مه ۲۰۲۲ | ۲۴ مه ۲۰۲۲
۳ خرداد ۱۴۰۱ | ۴ خرداد ۱۴۰۱

۱۲ سند همکاری و یادداشت تفاهم بین دو کشور در حوزه‌های انرژی، سیاسی، حمل‌ونقل، همکاری‌های دیپلماتیک، روابط تجاری و اقتصادی، علمی، محیط‌زیست و ورزشی به امضا رسید. امضای تفاهنامه عشق‌آباد (ایجاد کریدور ترانزیتی و حمل‌ونقل بین‌المللی، که ۲۰۱۱ به امضا رسیده بود)

ترکمنستان | عشق‌آباد
۲۹ ژوئن ۲۰۲۲ | ۳۰ ژوئن ۲۰۲۲
۸ تیر ۱۴۰۱ | ۹ تیر ۱۴۰۱

شرکت در ششمین اجلاس سران کشورهای ساحلی خزر (ایران، روسیه، قزاقستان، ترکمنستان و جمهوری آذربایجان)

ازبکستان | سمرقند
۱۶ سپتامبر ۲۰۲۲ | ۱۶ سپتامبر ۲۰۲۲
۲۳ شهریور ۱۴۰۱ | ۲۵ شهریور ۱۴۰۱

امضای ۱۷ سند همکاری در زمینه انرژی، صنعت، کشاورزی، ورزشی و فرهنگی. اعلام رسمی عضویت ایران در شانگهای (۱۱ دیدار در حاشیه اجلاس با روسای کشورهای ازبکستان، قزاقستان و نخست‌وزیران هند و پاکستان و دبیرکل سازمان شانگهای)

سازمان ملل متحد | نیویورک
۱۸ سپتامبر ۲۰۲۲ | ۲۲ سپتامبر ۲۰۲۲
۲۷ شهریور ۱۴۰۱ | ۳۱ شهریور ۱۴۰۱

شرکت در نشست عمومی سازمان ملل، ۱۳ دیدار دیپلماتیک در سطح سران، (روسای جمهور فرانسه، بولیوی، سوئیس، فنلاند، صربستان، زیمبابوه و نخست‌وزیران پاکستان، عراق، لبنان، ژاپن و ارمنستان و دبیرکل سازمان ملل، رئیس شورای اروپا)

قزاقستان | آستانه
۱۱ اکتبر ۲۰۲۲ | ۱۲ اکتبر ۲۰۲۲
۱۹ مهر ۱۴۰۱ | ۲۰ مهر ۱۴۰۱

شرکت در اجلاس سران کشورهای عضو کنفرانس تعامل و اقدامات اعتمادساز در آسیا (سیکا)

چین | پکن
۱۳ فوریه ۲۰۲۳ | ۱۵ فوریه ۲۰۲۳
۲۴ بهمن ۱۴۰۱ | ۲۶ بهمن ۱۴۰۱

امضای ۲۰ سند همکاری و یادداشت تفاهم در زمینه مدیریت بحران، گردشگری، ارتباطات، فناوری اطلاعات، محیط‌زیست، تجارت بین‌المللی، مالکیت معنوی، کشاورزی، صادرات، بهداشت و درمان، رسانه، ورزش و میراث فرهنگی

سوریه | دمشق
۳ مه ۲۰۲۳ | ۵ مه ۲۰۲۳
۱۳ اردیبهشت ۱۴۰۲ | ۱۵ اردیبهشت ۱۴۰۲

امضای ۱۴ سند همکاری از جمله همکاری تجاری نفت، انرژی، زلزله، امداد و امدادسانی و تسهیل امور زیارتی

اندونزی | جاکارتا و پونگور
۲۳ مه ۲۰۲۳ | ۲۴ مه ۲۰۲۳
۲ خرداد ۱۴۰۲ | ۳ خرداد ۱۴۰۲

توافقنامه تجارت ترجیحی، بین ایران و اندونزی (مبادله کالا و خدمات دو کشور بدون انتقال پول و تهاثری انجام بگیرد)/امضای ۱۱ سند همکاری تجاری؛ لغو روادید، مبادلات فرهنگی، همکاری نظارتی بر تولید فرآورده‌های دارویی، همکاری علمی و فناوری و دوجانبه در زمینه نفت و گاز

ونزوئلا | کاراکاس
۱۲ ژوئن ۲۰۲۳ | ۱۴ ژوئن ۲۰۲۳
۲۲ خرداد ۱۴۰۲ | ۲۴ خرداد ۱۴۰۲

امضای ۲۶ سند همکاری در حوزه‌های اقتصادی، تجاری، فناوری و علمی/ امضای قراردادهای دانش‌بنیان به ارزش ۹۳ میلیون دلار

نیکاراگوئه | ماناگوآ
۱۴ ژوئن ۲۰۲۳ | ۱۵ ژوئن ۲۰۲۳
۲۴ خرداد ۱۴۰۲ | ۲۵ خرداد ۱۴۰۲

امضای ۳ سند همکاری در حوزه‌های قضایی، همکاری‌های اقتصادی، بازرگانی و تجهیزات و ملزومات پزشکی

کوبا | هاوانا
۱۵ ژوئن ۲۰۲۳ | ۱۶ ژوئن ۲۰۲۳
۲۵ خرداد ۱۴۰۲ | ۲۶ خرداد ۱۴۰۲

امضای ۶ سند همکاری در حوزه‌های قضایی، همکاری جامع سیاسی، مناسبات گمرکی و مشارکت در حوزه فناوری اطلاعات

کنیا | نایروبی
۱۲ ژوئیه ۲۰۲۳ | ۱۳ ژوئیه ۲۰۲۳
۲۱ تیر ۱۴۰۲

امضای ۵ سند همکاری در حوزه‌های دامپزشکی، ارتباطات، فرهنگ، شیلات و فنی حرفه‌ای

رواندا | کامپالا
۱۲ ژوئیه ۲۰۲۳ | ۱۳ ژوئیه ۲۰۲۳
۲۱ تیر ۱۴۰۲ | ۲۲ تیر ۱۴۰۲

امضای ۴ سند همکاری در زمینه‌های معافیت صدور ویزا، همکاری کشاورزی، تشکیل کمیسیون دائمی مشترک

زیمبابوه | هارره
۱۳ ژوئیه ۲۰۲۳ | ۱۳ ژوئیه ۲۰۲۳
۲۲ تیر ۱۴۰۲

امضای ۱۲ سند و تفاهنامه همکاری در حوزه‌های کار و اشتغال، کشاورزی، کاهش سوانح کار، آموزش و علم و فناوری

آفریقای جنوبی | ژوهانسبورگ
۲۴ اوت ۲۰۲۳ | ۲۵ اوت ۲۰۲۳
۲ شهریور ۱۴۰۲ | ۳ شهریور ۱۴۰۲

شرکت در اجلاس بریکس و پذیرش عضویت ایران در بریکس. دیدار و گفت‌وگو با روسای جمهور چین، برزیل، سنگال و تانزانیا و نخست‌وزیران هند و بنگلادش در حاشیه اجلاس بریکس